

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

S katero stranko ...?

Po vsej Avstriji je volivno gibanje v polnem tiru. Mnogoštevilne stranke si medsebojno izprašujejo vest. Stranke, ki so v zmislu svojega programa dosledno zastopale koristi svojih volivcev, brez strahu stopajo na volivno pozorišče ter so si v svesti, da jim dosednji volivci ostanejo zvesti in da še pridobe novih čet. Dasi je zastopanih mnogo struj v avstrijskih strankah, vendar jih lahko delimo v dve poglavitni stranki. Tajiti se ne more, da si v istini nasproti stoji le dvojno svetovno naziranje: priznanje krščanstva kot temelja za vse javno življenje, ali zanikanje tega načela, ki se osredotočuje v liberalizmu. — Okrog teh dveh točk se suče bolj ali manj tudi politično življenje vseh takozvanih krščanskih držav. — Da smo prišli v Avstriji v sedanjo zagato, moramo iskati globokega vzroka uprav v dejstvu, da se je začela oddaljevati od svojega zgodovinskega poklica kot zavetnica krščanskih narodov. Da bo zadovoljila vse svoje narode, se mora vrniti k načelu krščanske pravičnosti, ki ga mora dejansko izpeljavati.

A uprav v tem obziru je zagrešil liberalizem, ki se je zadnjega polstoletja šopiril in varal narode z blestečimi obljubami. Kakor drugod, kažejo se tudi po slovenskih deželah iste posledice razjedajočega liberalizma. Kamor ta na gospodarskem polju stopi s svojim kopitom, več trava ne raste. Dogodki zadnjih časov so vsem treznomislim rojakom resen opomin, naj se ne drže njegovih kvarnih načel. Oglejmo si nekoliko razvaline, katere je povzročil liberalizem na slovenskih tleh.

Ko se je na Koroškem pojavil polom centralne blagajne krščanskih socijalcev, so slovenski liberalni listi hitro pograbili to kost ter bobnali v svet, da so tako gospodarili tudi slovenski klerikalci in da so prizadeli tudi slovenske posojilnice. Z merodajnega mesta se je izjavilo, da naše posojilnice niso prizadete, a škodoželjnost liberalnih nasprotnikov s tem ni prenehala. Grda zavist je gonila moč liberalnega spletkarenja napram zdravi organizaciji slovenske ljudske stranke pri naših koroških bratih. Ondi hočejo liberalci trovati slovensko ljudstvo posebno z dvema listoma. Gorenjski liberalci pošiljajo čez jeseniški predor „Korošca“, lažnjivega preroka v ovčjem oblačilu; južnoštajerski odpadniki pa strupenega „Štajerca“. Vse delovanje teh listov oziroma „naprednjakov in renegatov“, ki stoje za njima, je naperjeno v to, da spodkopavajo in razdirajo ono narodno organizacijo, ki so jo pravi rodoljubi z mnogim trudom in obudovanjem vredno požrtvovalnostjo osnovali in jo vzdržujejo v težkih razmerah. Ali so tisti naprednjaki še slovenski narodnjaki, ki se vežejo z najhujšimi nasprotniki slovenskega ljudstva, kakor spričujejo slučaj a la Pristov v Prevalih, Kobentar v St. Jakobu? ...

Po sličnih potih stopicajo južnoštajerski naprednjaki (!) Njih delovanje stremi le za tem, da bi izpodkopali oni veliki ugled, ki ga po pravici uživa S. L. S. v zelenem Štajerju. Njene organizacije rastejo, uspevajo, liberalne ginevajo. Kako žalostno je moral poginiti „Narodni Dnevnik?“ Vzdrževali so ga le s pomočjo drugih društev, osobito celjske posojilnice, ki je žrtvovala ogromne vsote.

(Dalje sledi.)

Gospodarstvo.

Našim gospodinjam!

Skoraj pred vsako kmetsko hišo nahajamo vrt, ki ima biti namenjen po svoji legi pred vsem pridelovanju zelenjadi. Marsikje vedo gospodinje pridelovati najrazlič-

nejšo zelenjad in jo pripravijo na še različnejše načine kot okusna in tečna jedila. Vsega tega pri nas navadno ne opazimo. Na naših vrtovih nahajamo večinoma le sadike, nekaj semenskih rastlin in solato-pulko. Drugih zelenjadnih rastlin se le malo vidi, kvečjemu, če je pri hiši odrasla punca ali mlada gospodinja, nekaj cvetličnih gredic. Zato pa je solate-pulke toliko posejane, da ne služi samo za gospodarjevo mizo, temveč tudi za krmljenje prašičev. Priznam, da je prašičja reja v naših krajih važna in zelo dobičkonosna panoga. Nikakor pa ni potreba, da se prašičja krma prideluje na vrtu. Za prašiče pridelamo potrebno solato prav lahko na zeljniku ali kje drugje na polju. Prostor pa, ki si ga na ta način na vrtu prihranimo, porabimo bolje za pridelovanje druge zelenjadi.

Pri nas, v okolici Novegamesta, pa se da pridelati tudi zelenjad za prodajo. V našem mestu primanjkuje vedno zelenjadi. Razpravljalo se je že tudi o tem, da bi se poklicalo tuje vrtnarje, ki bi potem zalagali mestne prebivalce s potrebno zelenjavo. To bi hodilo našim gospodinjam brez dvoma v škodo, ker bi se potem težje prodajala ta malenkost navadnih zelenjadnih pridelkov, ki jih prinašajo sedaj na trg. Zaradi tega pozivljam gospodinje, da se bolj poprimejo zelenjadoreje in da skušajo spraviti na trg več in pa večvrstne zelenjadi. S prodajo zelenjadi bi se dala pridobiti marsikatera kronca našemu gospodinjstvu. Brez dvoma je pa škoda za lep denar, ki ga pošiljajo prekupčevalke zelenjadi za potrebno blago v tuje kraje. Ves ta denar bi lahko ostal doma, posebno ker se ne moremo pritoževati, da ga imamo preobilo. Pomisliti je tudi treba, da bode narastla potreba po dobri in finejši zelenjadi, če se prične z gradnjo železnice.

Gospodinjam pa, katere so voljne vrtnarke, katere pa kljub svojemu trudu ne dosežejo zaželjenega uspeha, podajam nasvet, da pred vsem skrbijo za to, da zemljo na vrtu kolikor mogoče zboljšajo. Ako hočemo uspešno in dobičkonosno vrtnariti, ne smemo štediti z gnojem. Važno je tudi, da zalivamo v suši rastline z gorko vodo in ne z mrzlo studenčnico. Razne rastline zahtevajo tudi različni način pridelovanja, in temu se je treba priučiti.

Da se dá našim gospodinjam prilika, poučiti se v umnem vrtnarstvu, je kmetijska šola na Grmu razširila svoj zelenjadni vrt in prireja vsako leto meseca maja tridnevne tečaje za pridelovanje zelenjadi. Tudi na gospodinjški šoli v Šmihelu, katera je v tesni zvezi s kmetijsko šolo, se vrtnarstvo temeljito poučuje. R. Zdolšek.

Radič za solato.

V 24. številki lanskih „Dol. Novic“ priporočali smo setev radiča za prašičjo krmo. Kakor čujemo, se ga je dosti nasejalo. To je bil takozvani devinski ali magde-

burški radič. Ta vrsta ravno je najpriporočljivejša za krm-ljenje prašičev, ker daje največ listja in korenin. Ona je pa tudi tista, katero v mnogih krajih sejejo za napravo kavinega nadomestka ali cikoriije. — Razun te vrste imamo pa še več drugih vrtnih vrst radiča. Te sejejo po južnih krajih za človeško hrano, namreč kakor solatno rastlino. Najboljši taki vrsti sta takozvani cukerin in pa bolonješki radič. Prvi ima, ako se ga obledi, rumeno, drugi živo-rudeče listje. Obedve vrsti imati v primeri z drugimi vrstami povrtnega radiča to prednost, da nista tako gren-kega listja, in da jima to nikoli kosmato ne postane. Tak radič prodajale so v prošli zimi, v obledenem stanu, Vipavke v Novem mestu po 1 K 60 h kilogram (!). Za velikonočne praznike prodajale so pa neobelenega, toraj popolnoma naravnega, na Goriškem ali v Istri kar iz zemlje izvrtanega, po 80 helerjev kilogram. In po tako visoki ceni se radič pri nas prav lahko proda. Matavilčka se namreč človek kmalo naveliča. Sicer je pa tudi ma-tavilček težko prebavljiva solata — že celo za stare že-lodce — med tem ko je radič kaj lahko prebavljiv, da kar naravnost tudi zdravilen. Da si človek za večerjo radiča privošči, je drugo jutro tako lačen, da zajuterka prav željno pričakuje. To stori prijetna grenkoba, katero vsebuje. Zdaj nastane pa vprašanje: ali je res potrebno, da dobivamo na Dolenjsko radičevo solato iz Vipave, Go-riškega ali pa iz Istre? A kaj še! je pravi odgovor na to vprašanje. Pridelalo bi se ga kaj lahko za celo po-trebo pri nas doma, in stal bi seveda neprimerno manj, nego k nam uvaževani. Domači radič imel bi pa še to prednost memo uvaževanega, da bi ne bil nikoli zmrznen in nikoli pa tudi ne že prestar, že kolikor toliko pre-sušen, da, že celo pa ne že nagnit, kar je k nam upe-ljevani prav rad.

Kako naj torej radič pridelujemo za solato? Ravno zdaj, ko pride današnja številka „Dol. Novic“ častitim naročnikom v roke, je že grah po vrtilih in njivah tako velik, da ga treba okopati ter z natičem previditi. No, prej ko se to stori, naj se radič prav na redko med grah poseje, potem šele pa istega okoplje ter z natičem pre-vidi, in storjeno bo vse. Ko bo grah dozorel, se ga bo z natičem vred izrilo, radič pa oplelo, in ako kje po-trebno, zredčilo. In rastel bo potem veselo naprej, ne zmenivši se dosti tudi za mogočo sušo. V poletnem času tja noter do zime se mu lahko listje par centimetrov od tal odreže, ali s škarjami postrize ter tako zadobljeno listje za solato rabi. Ako se pa za tako solato, ker je znabiti druge prave solate dovolj, ne mara, porabi se lahko zadobljeno listje za prašiče. Na jesen malo pred zimo pokoplje se en del korenin radiča za pridobitev so-late v zimskem času, to v kletih ali pa v govejem hlevu. Drugi del pusti se pa čez zimo v zemlji, to v namen pridobitve zelene radičeve solate v mesecu marcu in aprilu prihodnjega leta. Kako da treba radičeve korenine v na-men pridobitve solate v zimskem času v hleve ali kleti vlagati, povedale bodo „Dol. Novice“ v prihodnji jeseni enkrat. Kdor bi ne imel graha sejanega, pa bi hotel vendarle radič sejati, poseje naj ga na dobro pognojeni prostor redko samega zase.

—1—

Politični pregled.

Po vsej državni polovici je živahno volivno gibanje. Stranke zbirajo in pomnožujejo, kar največ mogoče, svoje čete. Upati je, da bo liberalizem najbolj zgubil na svojem terenu.

V slovenskih deželah so se s kandidati najbolj požurili naši štajerski rojaki. S. L. S. je postavila v vseh okrajih svoje kandidate, ti so: 1. Maribor levi breg, Št. Lenart, Zgornja Radgona, Ljutomer: dosedanji poslanec Ivan Roškar; 2. Maribor desni breg, Slov. Bistrica, Konjice: dosedanji Franc Pišek. 3. Ptuj, Ormož: veleposestnik Mihael Brenčič. 4. Marenberg, Slovenjgradec, So-štanj, Gornjigrad: dosedanji dr. Karol Verstovšek. 5. Celje, Vran-sko: dr. Anton Korošec. 6. Laško, Sevnica, Brežice: dosedanji dr. Ivan Benkovič. 7. Šmarje, Rogatec, Kozje: zaupni shod je posta-vil še le na belo nedeľjo kandidata. Zanimivo je, da se dvorni svetnik dr. Ploj v Ptuj ni upal več kandidirati. Dr. Korošec pa kandidira v dosedanjem Roblekovem okraju Celje, kjer bo gotovo izvoljen.

Na slovenskem Koroškem kandidira dosedanji poslanec Grafenauer.

Na Goriškem je ponudila S. L. S. kandidaturo dosedanjima poslancema dr. Gregorčiču in Fonu, na Krasu bo narbrž kandi-diral dr. Stepančič.

V Trstu so preprosili dr. Rybařa, da zopet kandidira.

Za Istro je poslanec Spinčič sklical zaupni shod v Trst, da se postavijo kandidati.

Cesar se je bil pri sprejemu nemškega prestolonaslednika prehladil, zato ostane v Schönbrunu do odhoda v Budimpešto dne 7. maja, ko bo ondi sprejel

obisk srbskega kralja Petra, katerega bota spremljala dva srbska ministra.

Predsednik hrvatskega sabora dr. Neuman je umrl v Zagrebu.

Avstro-ogrski poslanik pri Vatikanu je postal princ Schönburg, kateri je že obiskal državnega tajnika kardinala Merry in ga sprejme papež v slovesni avdijenci.

Proti italijanski kraljevi dvojici so zasledili zaroto 18. aprila v Turinu ter zaprli dva anarhista.

Bolgarska vlada namerava obtožbo proti bivšemu Mali-novemu ministrstvu, katero je baje poneverilo dva milijona frankov državnega denarja.

V Albaniji se neprestano nadaljujejo praske med ustaši in turškimi vojaki. Poroča se o veliki bitki pri Tuziju, kjer je do 2000 mrtvecev in ranjencev. Vstaši se bližajo Skadru, kjer bo prišlo najbrž do hudega klanja mohamedancev. Turki so požgali mnogo katoliških cerkev.

Na Portugalskem so v Oportu zasledili monarhistično za-roto, nekaj so jih zaprli.

V Maroku so ustaši zmagoviti. Zavzeli so glavno mesto Fez in pomorili vso posadko in mnogo Evropejcev. Sultan je ubežal v hišo francoskega konzula. Francija pošlje od Algira svoje čete radi varstva Evropejcev. — Po Maroški se oznanuje sveta vojska proti sultanu Muley Hafidu, ki se opira na tujce, posebno Francoze.

Mehikanske ustaje še ni konec. Ustaši so pozvali mesto Juarez, naj se takoj uda.

—♦♦♦—

Zabavi in pouku.

Potovanje v sv. deželo.

Sp. dr. J. Marinko.

Cerkev in samostan presv. Odrašenika. (Dalje.)

No, enkrat v letu postane katoliška cerkev. Vnebohoda dan opravljajo frančiškani, ko so jo bili po možnosti okrasili, od prejšnjega večera duhovne molitve, postavijo v zgradbo dva altarja, na katerih se od polnoči do poldne neprenehoma oprav-ljajo sv. maše.

Najraje bi bil dolgo ostal na tej gori ter natančno pre-gledal vse količkaj znamenito, bodisi iz sv. pisma ali ustnega izročila, toda čas je bil kratko odmerjen. Zato smo pogledali le še nekatere važnejše reči. Stopili smo najprej v samostan fran-coskih karmeličank, pri katerem je cerkev „Oče naša“. Po ustnem izročilu je tu Jezus učence drugič učil „Oče naš“ (prvič je bilo v Galileji). Leta 1869 je francoska princezinja kupila velik prostor na Oljski Gori, zgradila samostan ter sozdala to cerkev. Prav znamenito je pri njej hodišče, v katerem je na kamenitih ploščah v različnih jezikih „Gospodova molitev“. Po I. slovenskem romanju l. 1910 je prišla vanj tudi plošča s slovenskim „Očenašem“.

Prehodivši veliko samostansko dvorišče na levo blizu iz-hoda je kapelica „Credo“ — Vera. Tu je kraj, kjer so baje

apostoli zložili „apostoljsko vero“. Ginjen sem v srcu obljubil Gospodu, da hočem do zadnjega zdihljeja po sv. veri živeti ter v njej umreti, kar boš storil gotovo tudi ti, ako kedaj prideš v to svetišče.

Zapustili smo samostansko obzidje ter šli po zelo kamnitem potu na levi, pustivši samostan francoskih benediktink blizu 200 metrov proti Cedronski dolini, ki se često zove tudi dolina Jozafat na kraj, kjer je Gospod cvetno nedeljo jokal nad nevernim Jeruzalemom, ko je zagledal nesrečno mesto in tako veličastni tempej: „Jeruzalem, Jeruzalem, ki moriš preroke . . . koliko-krat sem hotel kakor koklja zbrati tvoje otroke pa nisi hotel . . . Ko bi spoznalo tudi ti ta tvoj dan, kar je v tvoj mir! Sedaj pa je skrito pred tvojimi očmi.“ Gledal je Gospod grozno kazen, ki pride nad glavno judovsko mesto, videl razvaline in podrtine, ki so stopile dobrih 37 let pozneje na kraj tedanje krasote — zato točil solze ne le kot Odrešenik, ampak tudi kot Jud-domoljub, vsaj je bil v resnici pravi najpopolnši človek.

Vrnili smo se zopet h kraju Gospodovega vnebohoda, od tam pa skozi gozdič k ruskim stavbam. Od leta 1870 do 1887 so Rusi tu zgradili gostišče za svoje romarje, cerkev z visocim zvonikom in druge naprave — res vredne velikega ruskega naroda, ki je morda med vsemi slovanskimi narodi, ne izvemši nas Slovence, najbolj pobožen, žal, da je razkolen. Imeli so ravno veliko mašo, ko smo tje kaj prišli. Cerkev ni mogla sprejeti velike množice pobožnih romarjev, toliko jih je bilo.

Jako znamenit je pri tej cerkvi vitki zvonik. Povspni se nanj, ne bo ti žal truda, po visokem, polževo zavitem stopnišču — prekrasen razgled ti ga obilno poplača. Tu imaš kar pod sabo zahodno Jeruzalem z dolinama Jozafat (Cedron) in Gihon, proti severu prav do Galileje gore Efrajske, proti jugu za Betlehemom gore Judove, globoko pod teboj se ti zrcali mrtvo morje in zvija Jordan krasno obraščen; za njima pa te pozdravlja doli proti Arabiji Moabsko in Galaadsko gorovje.

V svojo sramoto povem, da se jaz nisem potrudil na znamenito zgradbo; vzrok je bila nekoliko višina, nekoliko pa tudi pomanjkanje časa.

(Dalje sledi.)

Dopisi.

Iz Kandije se nam piše: Na občnem zboru „Hranilnice in posojilnice za Kandijo in okolico dne 10. aprila 1911 je pri točki II. poročal načelnik nadzornega svetovalstva č. g. msgr. Anton Peterlin, da se je v preteklem letu delovanje posojilnice 8 krat vsestransko temeljito pregledalo ter se v popolnem redu našlo. Splošno je načelstvo jako previdno in jako modro postopalo. Bilanca in računski sklep za leto 1910 sta se brez debate odobrila. Namesto izstopivših udov načelstva izvolili so se na novo sledeči gg.: Andrej Česenj, župnik Podgradom, Franc Vintar, župan in posestnik v Hruševu in Alojzij Vovk, posestnik in ključavničar v Gotnivasu. V nadzorno svetovalstvo so bili na novo izvoljeni gg.: Franc Auman, c. kr. davčni upravitelj v Novem mestu, Štefan Terškan, kaplan v Prečni in Ignacij Hladnik, posestnik etc. Novomesto. Z izvolitvijo dveh duhovnov v načelstvo oziroma v nadzorno svetovalstvo je najbolje odgovorjeno tistim, ki so trosili okoli lažnjivo vest, da bodo morali vsi duhovni od posojilnic odstopiti. Č. g. Janko Zakrajšek, župnik v Vavtivasi, ki je bil ves čas, kar posojilnica obstoji, neprenehoma v odboru in je kot tak največ deloval v njen procvit, vzel je slovo od posojilnice, ker kot odbornik na novo ustanovljene posojilnice v Vavtivasi ne more tudi tukaj uspešno delovati. Občni zbor njegov izstop z obžalovanjem na znanje vzame in izreče č. g. župniku zaslužen priznanje in zahvalo.

Iz Adlešič 20. apr. Za vuzem ali veliko noč dobila je naša župna cerkev krasen dar, novo, prelepo monštranco, ki stane 400 K in nov ciborij za 240 K, oboje res mojstersko delo gosp. I. Kregarja iz Ljubljane. Oboje pa smo dobili zastonj od popolnoma neznanega dobrotnika. — Naša „ljudska posojilnica in hranilnica“ za črnomajško in našo župnijo v Črnomlju, ki je bila ustanovljena šele v lanskem adventu, imela je v prvih 4 mesecih svojega obstanka 40.000 K prometa kljub temu, da sta v Črnomlju še 2 drugi posojilnici, „stara“ in „mestna hranilnica“, kar pričuje, da imajo ljudje že v začetku vanjo veliko zaupanja in da ima lepo prihodnost. — Začetek aprila je bil prav hudomušen. 1. in 2. smo imeli sicer prav lepe in gorke dni, a potem pa prav grde in neugodne, ko je 4., 5., 7. in 8. prav hudo snežilo. Sneg je zapal 20 cm na debelo. Ker se je pa 10. vjasnilo, imeli smo zjutraj 2° C mraza. Mraz je posmodil vse orehe, rane hruške,

amerik. trte, ki so že nekoliko odgnale, posebno izabelo, pa tudi drugim trtam ranjih vrst je nekoliko naškodil.

Iz Vinice 17. apr. Za letošnjo veliko noč dobila je naša podružnica sv. Roka na Hrastu za nove zvonove, katere mislimo kupiti, iz Pittsburga v Ameriki lepo svoto 800 K, katero sta nabrala in poslala Viljem Tomec, ki je sam daroval v ta namen 35 K, in Franc Cvetič. To je res prelep dar za cerkev, posebno še, če se pomisli, kako slabi časi so zdaj v Ameriki, in kako težko si naši rojaki zdaj pri tej dražini kaj pritrčajo. Pred nekaj leti smo sezidali nov, lep zvonik, v katerega dobimo, upamo, v kratkem še 2 nova zvonova. Ta lepi znesek nam priča, da naši rojaki tudi v daljni Ameriki ne pozabijo svojega rojstnega kraja in tako radi darujejo v čast božjo.

Domače in ptuje novice.

Imenovanje. C. kr. okrožno-sodišni predsednik novomeški je postal g. Fran Trenz, dosedaj državni pravdnik v Ljubljani. Novi predsednik je rojen Dolenjec. Nastopi 1. maja.

Osebnost. Finančni tajnik dr. E. Mühleisen je predstavljen iz Novega Mesta v Ljubljano.

Razstava. V nedeljo 30. aprila bodo v gimnazijski risalnici od 9. do 12. ure dopoldne razstavljene vse pismene naloge in risbe učencev tukajšnje obrtne nadaljevalne šole in trgovskega tečaja. Vsi gospodje obrtniki in oni krogi, ki se zanimajo za napredek obrtnega šolstva, se uljudno vabijo na ogled teh izdelkov.

Primorska šteje: na Tržaškem 226.423, na Goriškem 257.475, v Istri 385.987 brez vojakov, vseh prebivalcev torej 869.885.

Slovencev na Dunaju so našli 1118, za 211 manj nego leta 1900.

Društvo prijateljev južnih Slovanov se osnuje dne 30. aprila v Krakovu, kjer bo ob enem sestanek južnih Slovanov.

Tragičen slučaj. Dne 4. aprila so v Gorjah pokopali širnoznanega podjetnika g. Jakoba Žumra. Bil je pravi steber lepe organizacije v ondodni občini in značajan pristaš S. L. S. Kdor je kedaj hodil čez divjeromantični Vintgar, je izvedel, da je uprav Žumer odkril širnemu svetu to krasno sotesko. — Njegovega podvzetnega duha je podedoval njegov sin mu naslednik Andrej. A prav tisto jutro, ko so iz Vintgarja spremljali mnogobrojni pogrebci očeta, zatisnil je v ljubljanski bolnici na večno oči sin Andrej, ki je že sedaj bil v prvih vrstah požrtvovalnih delavcev. Bodi jima časten spomin!

Umor Amerikancev. Pri Karlovcu so izvlekli več trupel iz vode, katere so spoznali za ameriške izseljence. V resnici jih je spremljal neki Ikan Milković iz Kladaše v Bosni proti Karlovcu, med potjo umoril in vrget v reko. Gostilničar Facan z Banje ga je spoznal. Sodišče je morilca zaprlo.

Iz statistike. Avstro-ogrška monarhija ima po zadnjem štetju prebivalcev: a) Cislajtanija 28.567.898, b) Translajtanija 20.850.700, c) Bosna-Hercegovina 1.895.673, vkup 51.314.271.

Kranjska šteje prebivalcev 525.083, za 16.933 več kot leta 1900.

Tukajšnje okrožno sodišče je kočevskim demonstrantom zoper kaplana Kopitarja ter kočevske Slovence zvišalo kazni na 50, 60 in 100 kron.

Nov odvetnik g. dr. Štefan Rajh, bivši Brejčev koncipijent v Celovcu, se naseli v Ribnici.

Hranilne knjižice „Glavne posojilnice“ v Ljubljani morajo se zglasiti in predložiti do 30. aprila pri dež. sodišču. Ta posel posredujejo vse naše posojilnice, oziroma Zadruga zveza.

Ameriški novičar. Dne 24. marca je umrl v Ljubljani č. g. Fran Šusteršič, župnik pri sv. Jožefu v Jolietu Ill. — Veliko naših Amerikancev je poznalo zaslužnega gospoda, ki je zadnjih 20 let veliko storil v blagor ondodnih naših rojakov. V Jolietu je ustanovil cvetočo slovensko župnijo in slovensko šolo pod vodstvom šolskih sester. Urejeval je najboljši naš časnik „Amerikanski Slovenec“, kateremu je oskrbel lastno tiskarno. Ustanovitelj je najbolj solidne S. K. K. Jednote, po katere vzgledu so se pozneje snovale še druge slovenske podporne zveze. — Zdravja iskat je bil prišel še lani v domovino. Pred nekaj tedni je zgubil ljubljeno mater, kar je pospešilo tudi njegovo smrt. Pokopan je na pokopališču rojstne podružnice na Viču poleg svoje matere. Vrlemu možu časten spomin.

O tukajšnji gimnaziji pišejo liberalni listi povodom izključitve nekega dijaka ter se zaletavajo v profesorski zbor . .

Čuditi se je, da potuho dajejo neskušeni mladini; vzgojevalcem pa spodkopavajo avtoriteto. Pa kaj čemo. Saj je vse njih pisarenje razdirajoče.

Šolsko. Imenovana je na dekl. ljudski šoli v Novem mestu gđ. Ana Kilar. — Na ugovor krajnega šolskega sveta na Vinici proti odreditvi okrajnega šolskega sveta v Črnomlju glede nabave šolskih potrebščin po šolskih vodjih, je sklenil c. kr. deželni šolski svet splošno sledeče: Vsako leto učiteljska konferenca (na enorazrednicah učitelj s katehetom), sklepa o potrebi novih šolskih potrebščin. O nabavi sklepa krajni šolski svet, ki tudi sam naroči in kupi. V slučaju, da bi kak krajni šol. svet neopravičeno odklonil potrebna učila, jih naroči c. kr. okr. š. svet na njegove stroške. Ako učitelji samovoljno kaj naroče, so osebno odgovorni in gre nabava na njihove stroške.

Nezgoda. V novi Kopač-Pavčičevi hiši na glavnem trgu so dne 20. aprila vravnavali izložbena okna za prodajalno. Ko so veliko šipo vlagali, se je v sredi prelomila ter je zgornji del padel na ramo mizarskemu pomočniku Francu Veharju, kateremu je presekalo kožo in meso. Zdravnik je zašil rano, kateri k sreči ni nevarna. Vehar utegne kmalo okrevati.

Nesreča. Prvošolec tukajšnje gimnazije Fran Pelc je z veseljem odšel na velikonočne počitnice v Hinje — a ni se več vrnil; velikonočni torek so ga položili v prerani grob. Ob velikonočni procesiji je šel v zvonik fantom pomagat pritrkavati, a ko stopi k lini, da bi videl procesijo, ga zadene veliki zvon prav v sence, da je bil takoj mrtev. Lahko si je misliti žalost uboge matere, ko je zgubila tega edinega sinu. Njegov oče s par hčarami živi v Ameriki. — Tukajšnji gimnaziji so prisostvovali zadržanemu opraviilu po rajnem tovarišu 22. t. m. v frančiškanski cerkvi.

Občni zbor okrajne bolniške blagajne v Rudolfovem se je vršil dne 2. aprila 1911 ob 11. uri dopoldne. Načelnik gosp. Lininger ter preide na dnevni red. Poroča obširno poslovanje za upravno leto 1910. Začetkom leta je bilo 976 članov, med letom jih je pristopilo 5011, izstopilo 4792, skupno prijavljenih je bilo 5987. Novomeški okraj štel je delodajalcev 461, trebanjski 103, žužemberški 73, skupaj 637. Povprečno bilo je prijavljenih 1672 delavcev. Najstarejši član je rojen leta 1832, najmlajši 1899. Stevilo bolnikov znašalo je 920, 816 moškega, 104 ženskega spola; uštevši večkratno oboletost istih, zglasilo se jih je skupno 1109 članov bolnih. Po odbitih 465 ambulantnih, bili so ostali 455 oskrbovani skozi 6965 dni z lečenjem v bolnišnicah, s porodščino in na izplačani bolnišni podpori. Brez oskrbnine bolnic so prejeli na podpori 5667 K 60 v z ušteto podporo za 4 porode s 112 dnevi. Povprečno pride na vsakega bolnika 15 podpornih dni. Za 12 pogrebov se je plačalo 491 K 03 v. Vseh dohodkov je bilo 28.010 K 90 v, stroškov 23.756 K 30 v, toraj prometa 51.767 K 20 v. Na globah se je dobilo 1938 K 50 v. Zaostali doneski so se tirjali v 56 slučajih po upravni oblasti, v 6 slučajih pa sodnijsko. Na neiztirljivih doneskih se je odpisalo 142 K 78 v. Rezervni zaklad znaša 50.392 K 13 v proti lanskemu 42654 K 28 v, kateri je naložen v mestni hranilnici v Rudolfovem, v poštni hranilnici, za promet v blagajni. (Natančni podatki so razvidni iz računskega zaključka med inserati.) Radi malobrižnosti delodajalcev s prijavi svojih delavcev blagajnim članom, se je moralo vložiti 101 ovadba pri upravni oblasti, ter prišli s tem v izdatne globe. Zdravniške pomoči so se člani posluževali pri nastavljenih zdravnikih v Toplicah, Trebnjem, Žužemberku, v Kočevju in v Rudolfovem. Tekom leta vršil se je jeden občni zbor in 10 rednih sej. Na to poroča član nadzornega odseka gosp. Gregorc Franc, da se je pri večkratnem pregledovanju knjig in računov vse v redu našlo. Razsojevalni odsek je reševal osem pritožb, zmed teh je petim ugodil in zelo kolantno postopal. Celo poročilo se je brez ugovora sprejelo. Za tem se zvoli v načelnštvo namesto jednega odstopivšega člana gosp. Gregorc Franc. V nadzorništvo od delodajalcev: gg. Gačnik Anton in Sedlar Anton; od delojemalcev: gg. Krajger Ivan, Mirtič Anton, Papež Ljudevit in Ziegler Konrad. V razsodišče od delodajalcev: gg. Horvat Urban, Mramor Mihael; od delojemalcev: gg. Matoh Alojz, Šercelj Ivan in Zalar Ivan. K raznim predlogom je bilo enoglasno sprejeto v izogib brezpotrebnih stroškov da se § 33 blagajnih pravil spremeni v toliko, da se vsi oglasi tikajoči blagajne opuste v ljubljanskem uradnem listu in za naprej objavljajo samo v „Dol. Novicah“, dokler izhajajo, ako bi pa prenehale, sklepa o tem zopet prihodnji občni zbor.

Samoumor. V bolnišnici usmilj. bratov v Kandiji se je zdravil 72letni Jernej Škerjanec, posestnik iz Kostanjevice. Dne

24. t. m. dopoldne je šel pa Jernej skrivaj h Krki, tam odložil bolniško haljo in opanke, šel v čoln, katerega je odrinil nekoliko od brega, potem pa skočil v Krko. Anton Vargazon, hlapec usmiljenih bratov, je iz daljave kakih 200 m videl, kako se je bolnik počasi izpusil v vodo in je mislil, da si hoče bolnik le glavo namočiti v vodi. Ko je pa sprevidel, da se hoče bolnik utopiti, je hitel z drugim čolnom za njim, da bi ga otel. Ker utopljenec ni bil še na dnu, ga je hlapec zadrževal pri vrhu vode z veslom, a potegniti ga ni mogel iz vode, dokler nista na njegovo klicanje prihitela še dva druga hlapca na pomoč. Ko so utopljenca spravili na suho, je prihitel k njemu g. primarij dr. Buh in je konstatiral, da je dotični že mrtev. Vzrok samoumora je bržčas neozdravljiva bolezen.

Umrla je 21. aprila gospa Ana Mrše, roj. Avsec, soproga gosp. posestnika in narednika meščanske godbe Mršeta. N. v. m. p.!

Izid ljubljanskih občinskih volitev je naslednji:

Odbornikov:		glasov	glasov	glasov
		I.	II.	III.
Liberalci	23	611	1370	3266
S. L. S.	14	407	1121	2471
Nemci	7	286	458	1018
Socijalci	1	24	99	799
Vkup	45	1328	3048	7554

Ne v Ameriko! Družbi sv. Rafaela v Ljubljani piše ameriški list „Ave Maria“: Opozarjamo Vas vnovič, da napnete vse sile, da se omeji izseljenštvo, kolikor le mogoče. Svarite ljudi! Poslali smo Vam izrezke iz listov o dogodkih na Ellis Islandu, in Vam jih bomo redno pošiljali, da boste lahko na podlagi javnega mnenja, na podlagi časniških poročil ljudi svarili. Večina teh sporočil je iz New Yorker Staatszeitung, največjega nemškega lista v Ameriki. Že ta poročila jasno govore o vsem, kaj se dela z izseljenci in vendar je list precej mil in prizanesljiv do komisarja. Kdor je pameten naj ostane doma ter si išče svoje sreče doma v lepi slovenski deželi. Komur dandanes „majka Slave“ ne bo dala „sreče“ in „kruha,“ temu ga ameriški „Stric Sam“ tudi ne bo dal, to je gotovo. Kdor pa noče verjeti, naj pa pride sem pa poskuša in nasledke sam sebi pripiše.

Gospodarske drobtine.

— **Galica.** Po obvestilu g. drž. poslanca Jarca dobijo dolenski vinogradniki 20 vagonov galice po znižani ceni (menda kilogram 40 do 44 h všteti troške). Oglašujte se pri kmetijski podružnici!

— **Kmetijska šola na Grmu.** Poletni tečaj na tej šoli se je pričel z mesecem aprilom. S sklepom zimskega tečaja je odšlo iz zavoda 33 učencev, namreč vsi zimski učenci, ostali so pa letni učenci, katerih šteje šola 14. Na šoli se poučujejo sedaj tudi učenke iz gospodinjanskega tečaja v Šmihelu, ki prihajajo vsak dan na Grm, da se vežbajo v kmetijskem gospodinjstvu. Gospodinjanski tečaj šteje 17 učenek. Na šoli je tudi praktični viničarski tečaj, ki šteje 5 učencev. Ti učenci so v šolski zidnici v Cerovcih, prihajajo pa tudi na Grm, da se vadijo pri delih v trtnici in v matičnjakih.

— **Tečaj za pridelovanje zelenjadi** priredi kmetijska šola na Grmu dne 15., 16. in 17. maja t. l. z naslednjim sporedom: V pondeljek, dne 15. maja od 2. do 4. popoldne: Važnost pridelovanja zelenjadi na kmetih in v okolici mest. Naprava in razdelitev vrta. Obdelovanje in gnojenje zemlje. Od 4. do 5. ure: Razkazovanje šolskega vrta. — V torek, dne 16. maja: Od 8. do 10. dopoldne: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadik in zgodnje zelenjadi v gorkih lehah in na prostem. Dobava potrebne semena. Naročanje semena po cenikih. Kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10. do 12. Praktično razkazovanje na vrtu. Popoldne od 2. do 4.: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi za prodajo in domačo rabo. Od 4. do 5.: Praktično razkazovanje. V sredo, dne 17. maja od 8. do 10. dopoldne: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadačjevanje). Od 10. do 12.: Ohranjanje in ukuhanje zelenjadi za zimsko rabo. Popoldne od 2. do 5.: Ukuhanje zelenjadi v šolski kuhinji (praktično). — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem plača ravnateljstvo stroške za pot do Novegamesta in za prehrano 2 K na dan. Podpore dobi le tisti, kateremu se izrecno dovoli in ki zanj do 6. maja po dopisnici prosi. Ker se pripusti k tečaju le omejeno število udeležencev, se je zgledati za tečaj do 6. maja. Vabimo naše gospodinje in kmetke dekleta k obilni udeležbi.

— **Perutninarski tečaj.** Kmetijska šola na Grmu priredi skozi dve nedelji tečaj za perutninarstvo, ki je namenjen v prvi

vrsti našim gospodinjam in kmetiskim dekletom iz novomeške okolice. Tečaj se priredi ob nedeljah dne 14. in 21. maja popoldne, vsakikrat od 3. do 5. ure. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se po dopisnici ali osebno prihlasi pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu. Naše gospodinjje in kmetiska dekleta pa vabimo, da se tečaja mnogoštevilno udeležijo in da si pri tej priliki ogledajo tudi uredbo perutninarne postaje na Grmu, kakor tudi kokošja plemena, ki se redijo na tej postaji.

— **Tečaj za pridelovanje krme** bo letos 29. in 30. maja na Grmu. Na ta tečaj, čegar program prinesemo prihodnjič, opozarjamo že danes naše gospodarje z vabilom, da se zanj mnogoštevilno priklase.

— **Kmetijski pouk v Mirni.** Kmetijska šola na Grmu priredi v nedeljo dne 30. aprila v Mirni ob 3. popoldne predavanje o pridelovanju krme in umetnih gnojilih. Predaval bo ravnatelj Rohrmann iz Grma.

— **Trtne škroplilnice za polovično ceno** in v slučajih, ki so upoštevanja vredni, tudi zastoj, odda c. kr. kmetijska družba nekaj komadov revnim vinogradnikom in sicer na priporočilo podružnic ali županstev. Prošnje je pošiljati na glavni odbor c. kr. kmetijske družbe do 5. majnika 1911.

— **Postaja za nakup in prodajo živine.** Vlada ima vsako leto 1 milijon kron razdeliti na posamezne dežele za boljše vnovčevanje živine. Namen te subvencije je ta, da se organizuje tudi prodaja živine in na ta način pospešuje nakup in prodajo. Nekatere dežele so že osnovala take postaje. Na Štajarskem se je ustanovila taka postaja v Mariboru pod imenom „osrednja za druga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje“. Pri nas na Kranjskem se je za ustanovitev take posredovalnice vršilo posvetovanje pri deželnem odboru dne 20. t. m. Sklenilo se je ustanoviti tako posredovalnico pri „Gospodarski zvezi“. Ta posredovalnica naj se peča s posredovanjem nakupa in prodaje plemenske, klavne in živine za delo. Upajmo, da bo ta posredovalnica mnogo dobrega storila zlasti v prid domači plemeni živini, katera se mora mesarju prodajati, dočim se za drage denarje vpeljuje tuja plemenska goved.

— **Oddaja plemenih prasičev iz deželne postaje na Grmu.** Na Grmu se je ustanovila lansko leto postaja za plemenske prasiče, iz katere se lahko dobe mrjaščeki in svinjice zboljšane dolgouhega plemena, znanega pod imenom „Höschvega“ plemena. Iz postaje se lahko dobe tudi posamezni prasiči in svinjice. Kdor želi iz postaje na Grmu dobiti plemenske prasiče, naj se oglasi pri ravnateljstvu šole. Pripominja se, da se oddajajo praseta na Grmu le proti plačilu polne cene.

— **Razdelitev plemenskih prasičev.** Deželni odbor opozarja posestnike, ki žele dobiti plemenske prasiče, da oddaja le po enega merjasca in dve svinjici ter tako ustanavlja deželne postaje za plemenske prasiče, ali pa samo enega merjasca (deželna postaja za plemenske merjase). Samo ene svinjice se ne more nikomur za polovično ceno podeliti. Istodobno se interesiti opozarjajo, da deželni odbor razdeljuje plemenske prasiče v prvi vrsti iz deželnih zavodov za plemenske prasiče. Z deželnih postaj jih jemlje le v slučaju, da na zavodih ni dovolj mladičev na razpolago. Deželne postaje lahko z mladiči poljubno razpolagajo. Če kdo želi na taki postaji kupiti kako žival, ni treba prositi deželnega odbora za dovoljenje. Plačati pa mora celo kupnino. Končno se še pripominja, da bo odslej razdelitev plemenskih prasičev oskrbovala c. kr. kmetijska družba, in sicer po gori navedenih načelih. Vsled tega bo zanj treba vlagati prošnje za plemenske prasiče ne pri deželnem odboru, marveč pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.

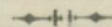
— **Razglas o oddaji modre galice po znižani ceni vinogradnikom na Kranjskem.** Vsled slabe lanske vinske letine, ki jo je povzročilo izredno neugodno vreme in tudi peronospora, ker so se ljudje preveč zanašali, da ta bolezen ponehuje, in so deloma zato škropljenje trt opustili, je letos med vinogradniki skoraj povsodi na Kranjskem velika beda. Lahko se reče, da je vsak vinogradnik bil lansko leto bolj ali manj oškodovan. Z ozirom na to dejstvo je glavni odbor c. kr. kmetijske družbe že jeseni pričel na merodajnih mestih prositi za državno podporo, ki naj letos omogoči zadostno škropljenje trt z modro galico. Po prizadevanju naših gg. deželnih poslancev se je posrečilo tako podporo izposlovati, in c. kr. kmetijski družbi je poverjena naloga kranjske vinogradnike preskrbeti z modro galico po znižani ceni. Opozarja se, da gre cena modri galici ravno sedaj hitro kvišku in da je mogoče družbi cene še bolj znižati v primeri s tržno ceno, ker je že jeseni pri nizkih cenah nakupila večji del modre galice, ki se bo letos na Kranjskem potrebovala. Cena

modri galici je za vse vinogradnike na Kranjskem nastavljena na 48 vinarjev za kilogram. Stroške za prevažanje plača družba z državno podporo in zato velja gori označena cena za vse kraje na Kranjskem. Družba plača tudi stroške za prevoz galice s kolodvorov, vendar naj v bližini kolodvorov stanujoči vinogradniki s svojo vprežno živino zastoj prepeljejo galico, da se z nepotrebnimi stroški oddaljenim vinogradnikom ne prikrajša podpora. Modro galico za škropljenje trt po znižani ceni bo c. kr. kmetijska družba oddajala le kranjskim vinogradnikom potom družbinih podružnic.

— **Pri deželnem odboru** se sprejme provizorno mlekarški inštruktor s plačo VIII. plačilnega razreda deželnih uradnikov. Prošnje za to službo, za katero je dokazati popolno strokovno sposobnost v praksi in teoriji, se morajo do 1. maja 1911 predložiti deželnemu odboru kranjskemu.

— **Kako pridemo do premoženja?** Ni vsakdo rojen tako srečni čas, da bi po velikih dedščinah takorekoč čez noč postal imovit, mogoče celo milijonar, kakor se obeta sedaj raznim ljudem, ki so z nekim Novakom, čegar rod izvira iz Ribnice, kateri je pred 45. leti v Afriki umrl, v sorodu. Mi si moramo sami premoženje ustvariti in to kar si sami pridobimo, to nekaj velja, kajti kdor si z lahkoto premoženje pridobi, tudi zapravi z lahkoto. Dolžan biti, je sicer dandanes moderno ali zelo nepraktično. — Kakor se glavica množi in nabira, ko si jo enkrat ustvaril, tako se tudi dolg množi, ko si ga enkrat naredil. Zato, dragi bralec, ni treba, da bi bil v številu dolžnih, ampak pridruži se tistim, ki varčujejo. Zato te opozarjamo na ta način štedljivosti. Pomisli nastopno: Recimo, da bi začel z mesečno K 10, bilo bi v enem letu K 120, v 10. letih K 1200 in v 30. letih K 3600. Ako bi pa to sproti plodonosno nalagal v hranilnico, kjer se obrestuje po 4%, znašalo bi z obrestmi vred v desetih letih K 1471.80, v 20 letih K 3651.28 in v 30 letih K 6872.20. Ako pa znaša obrestna mera po 4½%, tedaj bi znašalo z obrestmi vred v 10 letih K 1509.17 v 20 letih K 3853.47 in v 30 letih pa K 7493.32; znašajo li obresti po 4¾%, tedaj bi narastli vložki z obrestmi vred v 10 letih K 1528.89, v 20 letih 3960.37 in v 30 letih K 7838.39. Kajne da kako lepo narašča s to malo svotico, pa koliko bi še več narastlo, ako bi bila večja mesečna svota.

Podati hočem še sliko, kako različno narašča glavica z različnimi obrestmi. Recimo da si vložil v denarni zavod znesek K 200— in da pustiš ta denar in obresti popolnoma pri miru. Ako se obrestuje po 4% tedaj se v 18 letih podvoji, znašalo bi K 404.42, v 28 letih potroji znaša K 598.26 in v 30 letih znaša K 647.06; ako se pa po 4½% obrestuje, tedaj se že v 16 letih podvoji K 403.05, v 25 letih potroji K 598.64 in v 30 letih znaša K 746.31. Ako je pa obrestna mera po 4¾% se v 15 letih podvoji znaša K 399.17, v 24 letih potroji K 605.87 in v 30 letih počtvori znaša namreč K 800.07. Tukaj se razvidi resničnost pregovora: „Čas je denar.“ Misliš si, dober nasvet, ali odkod vzeti denar, da bi ga po manjši vsoti nalagal v posojilnico. Res da gre trda za denar, a pri resni volji bi se dalo vendarle še kaj prihraniti. Pomisli rokodelca, obrtnika, kmetovalca, uradnika, službenca . . . koliko brez resnične potrebe izdaš za pijačo po gostilnah, za tobak, ki ti nič ne koristi, za obisk raznih plesnih ali drugih zabav, ki ti več ali manj jemljejo veselje do dela in izvrševanja poklicnih dolžnostij. Vse take svotice bi se z nekoliko premagovanjem dale prihraniti, ki bi tebi ali tvojim potomcem čez leta kaj prav prišle. In kako lahko je dandanes varčevati, ko so v vsakem večjem kraju že hranilnice, posojilnice, čebelice. Če bi se ljudje držali vodila: rajši v hranilnico nego v gostilnico — koliko bede bi zginito iz naših krajev.

Raznoterosti.

Dolгови najimenitnejših držav v Evropi. Največ dolga v Evropi ima ruska država, namreč: 34.664.718.768 K, potem pa pridejo: Francoska 28.870.172.478 K, Nemška 18.904.977.000 K, Italija 12.404.588.511 K, Avstrija 10.381.765.695 K, Španska 8.947.100.999 K, Angl. 6.396.526.000 K, Portug. 4.261.019.026 K, Belgija 2.501.816.765 K, Holandska 2.244.867.500 K, Grška 832.346.210 K, Švedska 680.295.191 K in Švica 95.862.901 K. Če pa pregledamo in preračunamo, koliko pride dolga na posamezno osebo, tedaj pa dobimo: Francoska 741 K, Portugalska 738 K, Grška 624 K, Španska 461 K, Angleška 440 K, Belgija 435 K, Holandska 403 K, Italija 385, Avstrija 311 K, Nemška 311 K, Ruska 157 K, Švica 133 K in Švedska 101 K.

Podpirajte „Slov. Stražo“!

Loterijske številke.

GRADEC, 15. aprila	52	44	82	66	67
TRST, 22. aprila	21	55	38	84	54

: : Učiteljica v Šmarjeti : :

proda zaradi selitve skoraj še novo moderno sobno opremo. Več se poizve v knjigarni Urb. Horvat v Rudolfovem. 86

50 centov lepe detelje

ima na prodaj Jože Blatnik, Težka voda, pošta Kandija pri Novem mestu. 87-2-1

POSESTVO

94-3-1

obstoječe s hiše v dobrem stanu, sadnega vrta, pôda, lepih njiv, senožeti, dveh delov gozda za les in nastilje, se takoj prostovoljno proda. Na posestvu se redi lahko štiri glave živine. — Več pove

Janez Höferle v Poljanah pri Toplicah. št. 17.

Kathreiner Kneippova sladna kava

služi zaradi svojih nedosežnih vrlin vsak dan na milijone ljudem. Edina prava družinska kava! Po ceni in zdrava.

Naznanilo.

89-2-1

Po daljšem odmoru prevzel sem zopet za Novo mesto in okraj

zastopstvo „Slavije“

vzajemno zavarovalne banke v Pragi.

Fran Perko, bivši zastopnik „Slavije“,
Novomesto, Arkova ulica št. 214, poleg mal. drevoreda.

Posestvo v Prečini

obstoječe s hiše, travnika, njive in gozda, se iz proste roke proda. V hiši se nahaja gostilna in trafika.

Proda se tudi pohištvo posteljna, namizna in kuhinjska oprema tu v Novem mestu pri gospej Možina, nasproti drevoreda, kjer se tudi več o prodaji posestva izve. 95

Pozor Živinorejci!

Naznanjam tem potom, da imam že več let v zalogi Barthel-novo klajno apno garantirano 40—42%, katerega prodajam

à 1 kg	0.36 v
5 " naenkrat à 1 kg	0.32 "
25 " " " 1 "	0.28 "
50 " " " 1 "	0.25 "

tako da se dobi primerno ceneje kakor naravnost iz Dunaja, ker pri malih naročilih blaga voznina preveč zdraži. — Ravno tako imam tudi vedno v zalogi „Mastin“ kot priznано najbolji za prašičjorejo. — 1 zavoje 50 v, 5 zavojev naenkrat 2 kroni. — Poštna naročila se točno izvršijo.

J. Picek,

9-10-8

poprej A. Pauser, Novomesto — velika zaloga železnine in špecerije.

Kupite

Kašalj

če imate:

hripavost, katar in zasliženje, oslovski

in dušljivi kašelj nič drugega, kakor fino dišeče:

Kaiserjeve prsne karamele s „trema smrekami“.

5900 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in privatnih oseb dokazuje gotov uspeh.

Zavoje 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev.

Dobi se v lekarnah: Bergmann Josip, Novo mesto; Andrijanič
Novo mesto. 1-18-8

Ivan Kuntara,

: tapetnik in dekoratnik :

v Šmihelu pri Rudolfovem

se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega tapetovanja. — Ravnotam se proda po ceni otoman. Za naročilo zadostuje dopisnica. 15-23-7

Proda se iz proste roke

mlin s štirimi tečaji

na močni vodi, zraven sadni vrt, prav na lepi legi, v Dol. Verh-polju. — Natančno pojasnilo daje Franc Klevišar št. 2, vas Gumberg, zadnja pošta Brusnice. 79-3-2

20 do 50 kron na dan

lahko vsakdo zasluži z razpečavanjem novega predmeta, ki se rabi v vsaki hiši. — Pošljite v pismu za pojasnila znamko za 30 vin. in svoj naslov. Josip Batič, Idrija, Kranjsko. 67-0-1

Popolnoma varno naložen denar Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 $4\frac{3}{4}\%$

26-0-6

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadrugnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

Proda se posestvo

in sicer poslopje v dobrem stanju, pripravno za gostilno, ob okrajni cesti in k temu spadajoče njive, travniki ter gozd. — Več se poizve pri

83-2-2

Franc Homanu

na Gomili gorenji št. 3, pošta Št. Jernej, Dolenjsko.

Parna opekarna Breitenau-Zalog

opozarja p. n. odjemalce opeke, da glede na še majhno množino opeke, katero ima še v zalogi, popreje vsak povpraša po dopisnici, ako zamore sedaj potrebno množino opeke oddati. Na novo žgana opeka pride šele koncem maja ali v začetku junija v prodaj. Naročila na omenjeno opeko sprejema se pa tudi vže sedaj in se zamore ista naročiti tudi po dopisnici pri parni opekarni v Breitenau-Zalogu pri Rudolfovem.

82

Posestvo z mlinom na prodaj.

V Gotni vasi pri Rudolfovem se da posestvo, obstoječe z mlina, vsega gospodarskega poslopja, vrta, njiv in gojzdov, prostovoljno na prodaj.

Več pove upravništvo Dol. Novic.

70-3-3

„Za 10 vinarjev liter“

najboljšega jabolčnika, skoraj jednako pristnemu, lahkemu vinu, se napravi samo iz najnovejše iznajdbe „Jablus“. — Iz „Jablusa“ pripravljena pijača vre kakor naravni mošt, je zdrava in krepilna.

1 zavoje „Jablus“ z navodilom vred samo 5 K 30 v po poštnem povzetju. Prekupci odstotke, zastopniki se iščejo.

Glavno zastopstvo:

85-3-2

„Jablus“ — Podplat, Štajersko.

Vino domačega pridelka

je na prodaj

65-3-3

v grajščini Bajnof (Weinhof) pri Rudolfovem.

KEIL-ov LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.
Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.

Keil-ovo leščilo za pôde 90 vin.
Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah,

ima vedno v zalogi trdka

Novo mesto: J. Picsek.
Črnomelj: Anton Zure.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: Ed. Hajek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovic & Meden.
Postojna: Anton Ditrich.
Škofja Loka: M. Žigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelčič.
Radovljica: Oto Homann.
78-6-2

Hiša

64-3-3

: št. 20 z vrtom v Kandiji :

- - z enim nadstropjem in prodajalno - -

 je takoj prostovoljno na prodaj.

Dogovor pri C. Germ v Rudolfovem.

Vsakovrstne

slamnike in naročnike (cekarje)

priporoča **Fr. Cerar,**

tovarna slamnikov, Stob, pošta Domžale, Gorenjsko.

Cene nizke, postrežba točna, cenik na zahtevo poštne prosto. Za dobro blago se jamči. Svoji k svojim!

Računski zaključek

okrajne bolnišne blagajne v Rudolfovem za čas od 1. januarja do 31. decembra 1910.

Dohodki	Vplačani		Koncem leta še ne vplačani		Skupaj		Stroški	Izplačani		Koncem leta še ne izplačani		Skupaj	
	K	h	K	h	K	h		K	h	K	h	K	h
1 Tekoči prispevki članov	14095	56	3875	23	17920	79	1 Bolnišnine in porodniščina	5507	04	160	56	5667	60
2 Tekoči prispevki delodajalcev	7022	78	1937	61	8960	39	2 Zdravniki in bolniška kontrola	5863	60	1003	10	6866	70
3 Drugi dohodki:							3 Zdravila in zdravilski pripomočki	1840	33	665	35	2505	68
a) pristopnine	71	93	—	—	71	93	4 Oskrbi stroški bolnicam in prevozi	2636	30	44	90	2681	20
b) globe	1938	50	—	—	1938	50	5 Pogrebščine	491	03	—	—	491	03
c) razni dohodki	407	92	192	09	600	01	6 Donesek k zavezi okr. boln. blagajn	132	58	—	—	132	58
4 Obresti	1670	01	34	51	1704	52	7 Upravni stroški	3716	33	672	93	4389	26
5 Rezervni zaklad koncem prejšnjega leta					42654	28	8 izdatki) a) odpisani prispevki	—	—	—	—	172	33
							Drugi) b) razni izdatki	551	91	—	—	551	91
							9 Sedanji rezer. zaklad (koncem rač. leta)					50392	13
Skupaj	25156	70	6039	44	73850	42	Skupaj	20739	12	2546	84	73850	42

Izkaz imetja z 31. decembrom 1910.

Imetek		K	h	Dolgovi		K	h
1 Gotovina dne 31. decembra 1910		1431	91	1 Nepplačane terjatve	a) blagajničnih članov	160	56
2 Hranilne vloge z) a) v poštni hranilnici		1117	83	b) zdravnikov		1003	10
tekočimi obrestmi) b) v mestni hranilnici v Rudolfovem		44252	48	c) lekarn		665	35
3 Zastanek blagajnih prispevkov po odpisanih, neiztirljivih		5844	66	d) bolnic		44	90
4 Razne terjatve		292	09	e) razne		672	93
Skupaj		52938	97	2 Sedanji rezervni zaklad		50392	13
				Skupaj		52938	97

Sprejeto pri občnem zboru delegatov dne 2. aprila 1911.

Za upravni odbor:

načelnik: Makso Petrič, l. r.

Za nadziralni odbor:

prvomestnik: Horvat Urban l. r.

91

Stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje in verande, pripravno za kakega rokodelca, se odda takoj v najem. Več pove Janko Karlovšek trgovec v Šmarjeti Dolenjsko. (90-2-1)

Bevčevo njivo

na mestnem polju proda mestna občina v Novem mestu. 92-2-1

Bilanca za leto 1910.

Aktiva.

Pasiva.

Št.	Predmet	Znesek				Št.	Predmet	Znesek			
		K	h	K	h			K	h	K	h
1 Posojila				1,145,659	38	1 Deleži zadružnikov: 2019 po 4 K				8,076	—
2 Zaostale obresti posojil				35,106	69	2 Nevzdignene obresti deležev				3,634	83
3 Naložen denar pri drugih denarn. zavodih	297.391	15				3 Hranilne vloge	1,550,078	17			
4 Kapital. obresti nal. denarja in tek. računa	16.089	53	313,480	68	4 Kapitalizovane obresti hranilnih vlog	63,365	58	1,613,443	75		
5 Efekti			84,705	61	5 Predplačane obresti posojil za l. 1911			6,447	85		
6 Nevzdignene obresti efektov za l. 1910			3,011	76	6 Za zgradbo hiše plačati je še koncem l. 1910			3,000	—		
7 76 deležev po 10 K pri „Zvezi slov. zadrug“					7 Rezervni zaklad koncem l. 1909	46,130	18				
v Ljubljani			760	—	Vstopnina l. 1910.	83	—	46,213	18		
8 10 deležev po 50 K pri „Belokr. stavb. in					7 Čisti dobiček			8,089	—		
naselb. zadrugi			500	—							
9 Prehodni zneski			193	03							
10 Vrednost hiše št. 62 v Črnomlju po odbitku			46,300	74							
1% pr K 467-68											
11 Inventar po 6% odbitku pr K 78-08			1,223	31							
12 Gotovina koncem leta 1910			57,963	41							
				1,688,904	61					1,688,904	61

88

Občni zbor je dne 2. aprila 1911 to bilanco in ves račun odobril in potrdil.

Martin Malnerič l. r.,
odbornik.

Avugust Kunc l. r.,
ravn. namestnik.

Karel Müller l. r.,
odbornik.

Z glavnimi in pomožnimi knjigami v soglasju našla:

Anton Spreizer l. r.,
rač. pregled. namestnik.

Franc Šetina l. r.,
računski pregledovalec.

Denarni promet: K 2, 204,529-53. — Opomba: Posojilnica obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$, pripisuje iste 1. januarja vsakega leta h glavnici. Rentni davek plača posojilnica sama, tako, da dobijo vlagatelji čiste $4\frac{1}{2}\%$ obresti. Posojila daje na vknjižbo pri pupilarni varnosti po 5% , sicer $5\frac{1}{2}\%$, na zadolžnice s poroštvom in na menice po 6% .

Posojilnica v Črnomlju, r. z. z n. z.